

Cvičný test Český jazyk 9 (č. 1)

Základní informace

- **Časový limit** pro řešení testu je **60 minut**.
- U **většiny úloh vyberte jednu správnou odpověď a запиšte ji do šedého rámečku**.
- Pokud má úloha **více správných odpovědí**, je to uvedeno v zadání a úloha obsahuje rámeček pro vepsání více odpovědí.
- Podobně je vložen rámeček pro vepsání správných odpovědí i u úloh **přiřazovacích či úloh na pořadí**.
- V úlohách, ve kterých se vybírá odpověď (či odpovědi) z nabídky, je vždy (alespoň jedna) odpověď správná.
- Za neuvedené řešení úlohy se **neudělují záporné body**.

A. Vyberte jednu větu obsahující slovo, které lze popsat těmito mluvnickými kategoriemi: rod mužský životný, číslo množné, pád šestý.

1. Zítra půjdeme na koncert s kamarády.
2. O chlapcích jsme mluvili s jejich rodiči.
3. Jeho tvrzení je založeno pouze na lžích.
4. Na vysokých horských kopcích už ležel sníh.

B. Vyberte všechny věty bez pravopisných a gramatických chyb.

1. Nemyj nádobí pod tekoucí vodou, abys zbytečně neplýtvat!
2. Když není sichravo, chodíme se synem často k přehradě Kamýk.
3. Myslím si, že jsem viděl dost, nabyt jsem mnoho cenných zkušeností.
4. Ráno jsem si nabyla baterii v telefonu, aby vydržela celý zbytek dne nabytá.

--	--	--	--

C. Přiřadte k popisům osob či situací (1 – 4) takové přísloví (A – F), které popisu odpovídá.

1 –	2 –	3 –	4 –
-----	-----	-----	-----

1. Hned přišli na to, že si jsou velmi podobní, a stali se z nich brzy nejlepší přátelé.	A. Kam vítr, tam plášť.
2. On sice říká, že jeho otec je hrubián, ale já si myslím, že jsou oba vlastně stejní.	B. Vrána k vráně sedá.
3. Jakmile vycítí příležitost něco získat, hned změni své názory, aby se přizpůsobil.	C. Kdo chce psa bít, hůl si vždycky najde.
4. Když chceme někomu ublížit, vždy si najdeme záminku, abychom to mohli udělat.	D. Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá.
	E. Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá.
	F. Jeden za osmnáct, druhý bez dvou za dvacet.

Ukázka k úlohám D – F

Cimrmanovy pedagogické zásady:

Trestání učitele učitelem

Co znamenala v praxi **zásada trestání** učitele učitelem? Je to nasnadě: za jakékoliv provinění netrestal učitel nikdy **žáky**, ale vždy jedině sám sebe. Cimrman vycházel z předpokladu, který uznává – teoreticky – i **dnešní** škola, že žáci mají mít svého učitele rádi, a tudíž by je mělo mrzet, že učitel trpí. Jak to vypadalo v praxi: _____

Ladislav Smoljak, Zdeněk Svěrák: Divadlo Jára Cimrmana

D. Vyberte jedno nejvhodnější dokončení ukázky.

☐

1. Cimrman se o víkendu nikdy pořádně nenajedl.
2. Cimrman přišel ráno do třídy a hned si volal žáky k tabuli na zkoušení.
3. Když například žák při hodině vykřikoval, Cimrman si ho nevšímal a vykládal dál.
4. Když mu žáci například nalili vodu do kalamáře, nedal si Cimrman po obědě doutník.

E. Z ukázky vypište jedno přídavné jméno přívlastňovací v tom tvaru, ve kterém se v ukázce nachází.

F. Vyberte z nabídky všechna slova, která jsou v ukázce přívlastkem neshodným.

1. žáky
2. dnešní
3. zásada
4. trestání

--	--	--	--

G. Která z následujících vět je napsána bez pravopisných a gramatických chyb? (Vyberte jednu možnost)

☐

1. Nobelovu cenu za Mír získala i Matka Tereza.
2. Velká Británie již není součástí Evropské Unie.
3. Dominantou Hradčan je Katedrála svatého Víta.
4. Prezident České republiky sídlí na Pražském Hradě.

Ukázka k úlohám H – K

Každý znalec poměrů nahlédne, že tento příběh se nemohl stát u nás ani ve Francii ani v Německu, **neboť** v těchto zemích soudcové jsou povinni soudit hříšníky podle litery zákona. Protože v této historii vystupuje soudce, který vynáší svůj rozsudek nehledě na paragrafy, nýbrž na zdravý lidský rozum, plyne z toho, že se následující událost nemohla stát jinde nežli v Anglii.

Karel Čapek: Povídky z jedné kapsy

H. Vypište první sloveso z druhého souvětí ve tvaru, ve kterém se v souvětí nachází, a určete jeho mluvnické kategorie (osoba, číslo, způsob, čas, rod, vid). Určené kategorie запиšte celými slovy (např. „první osoba“).

I. Vyberte jedno tvrzení, které je na základě ukázky pravdivé.

☐

1. Soudy fungují v každé zemi trochu jinak.
2. Jedině v Anglii se soudci řídí i selským rozumem.
3. Jedná se o příběh spravedlivých a nespravedlivých soudců.
4. V Čechách, ve Francii a v Německu jsou soudci hloupější než v Anglii.

J. Vyberte, ze kterých částí se skládá PRVNÍ souvětí v ukázce.

☐

1. dvě věty hlavní v poměru vylučovacím, vedlejší věta předmětná
2. dvě věty hlavní v poměru příčinném, vedlejší věta předmětná
3. dvě věty hlavní v poměru slučovacím, tři vedlejší věty předmětné
4. dvě věty hlavní v poměru stupňovacím, tři vedlejší věty předmětné

K. Vyberte všechna pravdivá tvrzení o DRUHÉM souvětí v ukázce.

☐ ☐ ☐ ☐

1. Souvětí se skládá z pěti vět.
2. Jedná se o souvětí podřadné.
3. Souvětí obsahuje jednu větu podmětnou.
4. Souvětí obsahuje jednu větu přívlastkovou.

L. Následující úryvky seřadte tak, aby vznikl smysluplný text.

--	--	--	--	--	--

1. Pozdější obrazy jsou klasičtější a v důsledku Dalího konverze ke katolictví mívají náboženské náměty. Obrazy z tohoto Dalího tvůrčího období se vyznačují pečlivým kresebným zpracováním a smyslem pro realistický detail.
2. Salvador Dalí (celým jménem Salvador Felip Jacint Dalí i Domènech, 11. května 1904 – 23. ledna 1989) byl významný katalánský malíř, který se proslavil svými surrealistickými díly. Do skupiny pařížských surrealistů byl přijatý v roce 1929 po natočení filmu Andaluský pes, na kterém spolupracoval s Luisem Buñuelem.
3. Roku 1982 mu král Juan Carlos I. udělil titul markýz z Púbolu podle zámku v Katalánsku, v němž na sklonku svého života bydlel.
4. Kromě malby a kresby se Dalí také zabýval grafikou, vytvářel sochy, ilustroval knihy, navrhl parfém, designoval šperky, pro divadelní představení navrhoval kostýmy a scénu. Napsal rovněž několik knih. Již za svého života byl velmi uznávaným umělcem.
5. Se surrealisty se však později rozešel, protože byl považovaný za příliš komerčního umělce. Proslavil se především jako malíř. Obrazy z jeho prvního tvůrčího období jsou založeny na snové imaginaci. Běžné předměty na nich dostávají nezvyklé formy, tak jako např. rozteklé hodinky na obraze Persistence paměti.
6. Důkazem jeho proslavenosti je i založení několika muzeí: Dalího muzea vznikla v Clevelandu a v jeho rodném městě Figueras. Dalího přínos k dějinám světového výtvarného umění byl zhodnocen několika oceněními.

Zdroj: www.cs.wikipedia.org, upraveno

M. K následujícím větám s gramatickou či pravopisnou chybou (1 – 4) přiřadte jazykovou oblast (A – F), ze které chyba je.

1. Všechny skupiny, které jsme oslovili, byli s výsledkem práce spokojené.
2. Z tohoto textu vyplívá, že pes nevrčí ocasem pouze proto, že je živelně šťastný.
3. Všichni si o mě po tom incidentu mysleli, že jsem konfliktní, ale velice se zmýlili.
4. Nikomu jsme své tajemství neřekli, protože jsme si nebyli jisti zda nám ostatní porozumí.

A. časování

B. skloňování

C. hranice slov

D. interpunkce

E. vyjmenovaná slova

F. shoda podmětu s přísudkem

1 –	2 –	3 –	4 –
-----	-----	-----	-----

Ukázka k úlohám N – P

Veselý umrlec

V té hlíně, ve které je plno slimáků,
chci vykopat si hrob, kde moh bych složit kosti
a pohodlně spát, spát spánkem tuláků,
jak žralok ve vodě spát sladce do věčnosti.

Mám nechuť k závětem a k hrobkám hlupáků;
než prosit zaživa svět hyen o milosti,
radš pozvu havrany, ať silou zobáků
mně rozklouvají trup, ať žerou do sytosti.

Charles Baudelaire: Květy zla (přeložil Vítězslav Nezval), zkráceno

N. Který typ rýmu se nachází v prvním čtyřverší básně?

1. střídavý (abab)
2. sdružený (aabb)
3. obkročný (abba)
4. postupný (abca)

O. Vypište z ukázky jedno přirovnání.

P. Vyberte hlavní téma básně.

1. smrt
2. havran
3. neštěstí
4. hřbitov

Q. Která z vět obsahuje přísudek jmenný se sponou?

1. Strašidla neexistují.
2. Moje sestra je lékařka.
3. Doma mám kočku a psa.
4. Mám rád čočkovou polévku.

Ukázka k úlohám R – U

Po chodníku do oblak

Na hoře Slamník ve Východních Čechách jakoby někdo zaparkoval složenou horskou dráhu. Ve skutečnosti je to ovšem nově postavená **rozhledna**. Stezku v oblacích vytvořil architekt Zdeněk Fránek. Místo tradiční věže je tu chodník jenž se kroutí do výšky pět a padesáti metrů, nad stromi a dál do mraků.

zdroj se neuvádí, upraveno

R. V textu je pět gramatických či pravopisných chyb. Najděte všechny chybně zapsané úseky (slova, případně několik slov) a vypište je bezchybně.

S. Ve kterém funkčním stylu je ukázka napsána?

1. odborný
2. umělecký
3. publicistický
4. administrativní

T. K tučně vytištěným slovům (1 - 4) z ukázky přiřaďte větný člen (A – F).

1 –	2 –	3 –	4 –
-----	-----	-----	-----

1. Stezku v oblacích	A. podmět
2. nově postavená rozhledna	B. doplněk
3. Místo tradiční věže je tu chodník	C. předmět
4. někdo zaparkoval složenou horskou dráhu	D. přívlastek shodný
	E. přívlastek neshodný
	F. příslovečné určení místa

U. Vypište z ukázky dvě podstatná jména ve čtvrtém pádě.

V. Ze kterých částí se skládá slovo rozhledna?

1. z předpony a kořene
2. ze dvou předpon a kořene
3. z předpony, kořene a přípony
4. ze dvou plnovýznamových slov

Ukázka k úlohám W – Y

Ráda tam pracuju, protože náš majitel je člověk moudřej a bohabornej, ne nějaký vydřiduch a krvelačník.

Vladimír Sorokin: *Telurie*

W. Souvětí v ukázce je nespisovné. Jaký je jeho gramatický či pravopisný nedostatek?

1. vulgární výrazy
2. špatný slovosled
3. chybná interpunkce
4. nespisovné tvary slov

X. Ve větě se nachází několik slov, která vznikla skládáním (tj. kompozit). Uveďte jedno z nich.

Y. Vyberte všechna souvětí, která jsou napsána bez chyb v interpunkci.

--	--	--	--

1. Náš pes je malý, ale šikovný, vždycky se mu podaří dostat se tam, kde si myslí, že se nachází jídlo.
2. Neboj se, tu ženu, která ti ukradla peněženku se všemi důležitými doklady policie jistě rychle najde.
3. Radši se tě ani neptám, jestli jsi to udělal, protože se bojím, že dostanu zápornou odpověď a že to budu muset udělat sám.
4. Přestože byl Robinson velmi odvážný a přizpůsobivý, na ostrově mu bylo samotnému smutno jako by mu chyběla lidská duše, s níž by si mohl promluvit.

Ukázka k úlohám Z – ZC

Než se oblékl, uslyšel již hrom. Robinson běžel po písčitém břehu. Voda ve střevících čvachtala, ale rozmočená **kůže** byla již měkká a tolik nedřela. Neuplynulo ani pět minut a spustil se prudký liják. Rozpoutala se bouře. Blesk stíhal blesk a nablízku nebylo místočka, kam by se _____.

D. Defoe: Robinson Crusoe (volně vypravuje J. V. Pleva)

Z. Které z následujících slov by se nejlépe hodilo na prázdné místo v ukázce?

--

1. ukryl
2. dostal
3. uschoval
4. zachránil

ZA. Vypište z ukázky jedno slovo, které vzniklo (je odvozené) z citoslovce.

ZB. Z textu vypište jednu zdrobnělinu ve tvaru, v němž se v úryvku nachází, a určete všechny její mluvnické kategorie (rod, číslo, pád). Určené mluvnické kategorie запиšte celými slovy.

ZC. Rozhodněte, o jakou kůži (v textu tučně) se v ukázce jedná.

☐

1. o Robinsonovu kůži
2. o kůži, z níž jsou vyrobené boty
3. o kůži živočichů žijících v písku
4. o kůži, z níž jsou vyrobeny kalhoty

ZD. Vyberte větu, která obsahuje nevyjádřený podmět.

☐

1. Rázem ve mně hrklo.
2. Dokážu to i bez tvé pomoci.
3. Včera to přeci dávali v televizi.
4. On nebyl dříve tak samotářský.